

La bellesa de la Barcelona moderna

Isabel Moretó Navarro

Ajuntament de Barcelona

Durant el darrer terç del segle XIX, la burgesia ja havia pres consciència dels inconvenients que presentava el progrés. Les revolucions de mitjan segle i el moviment obrer, amb la violència física que sovint comportaven, feien la situació massa evident i no es podia seguir mirant cap a una altra banda. Així ho indiquen la formulació del nihilisme i l'aparició de la literatura que li és paral·lela o afí. Un tipus de modernitat optimista i "positiva" acabava el seu cicle. En el camp de la incidència cultural sobre el món de les aparences, ja sigui des de l'enginyeria, l'urbanisme i l'arquitectura o des de la resta de les arts visuals o aplicades, per tot Europa van anar apareixent tendències que intentaven conciliar la modernitat amb una selecció de tradicions que havien d'actuar a la manera de correctors d'una trajectòria que s'anava revelant massa impetuosa. El paper d'un romanticisme madur va ser crucial a l'hora de proporcionar el material amb el qual el progrés havia de pactar per suavitzar l'engranatge de la modernitat. Valors emergents vehiculats per les novel·les, com ara l'espiritualitat derivada de la contemplació de la Naturalesa, la recerca dels orígens nacionals en una mítica Edat Mitjana, la reivindicació de l'autenticitat en l'expressió artística o les emocions de la seducció interpersonal es combinaven amb la creixent influència de les modes, el desenvolupament de la indústria de béns de consum, la comercialització d'objectes de l'Extrem Orient i una certa nostàlgia d'aristocràcia. Es transformaven els gustos d'una classe social urbana que s'enriquia amb la industrialització i l'especulació borsària i s'acostumava als avantatges que li anaven proporcionant les innovacions tècniques. Viena, Glasgow, Brussel·les, París i, també, Barcelona, van veure aparèixer moviments que, amb noms diversos segons el lloc, es llançaren amb entusiasme a la recerca d'una bellesa encara possible, una bellesa que es presentava exuberant i amb un cert tremolor salvífic.

Isabel Moretó Navarro és arquitecta de l'Ajuntament de Barcelona. Ha estat Cap del Servei de Protecció del Patrimoni Monumental de l'Àrea d'Urbanisme (1988-1992) i responsable de Patrimoni Arquitectònic dels Districtes de l'Eixample (1992-1996) i de Ciutat Vella (1996-2002).

En relació amb la història de l'arquitectura de Barcelona, és destacable la seva participació en l'edició de 1987 del *Catàleg de Protecció del Patrimoni Monumental Històric-Artístic de la Ciutat de Barcelona* i en l'edició de 1990 de la *Guia d'Arquitectura de Barcelona* del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, el comissariat i catàleg de l'exposició *Els Colors de l'Eixample* a la Casa Elizalde (1993) i la preparació dels inventaris per a la darrera revisió del Catàleg del Patrimoni Arquitectònic de Barcelona (1988-1992). Els antecedents immediats de la ponència al X Congrés d'Història de Barcelona són: «La Classe d'Arquitectura d'Antoni Celles», dins Ramon Grau (coord.), *La ciutat i les revolucions, 1808-1868. III, La cultura a l'època romàntica*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 2007 (*Barcelona Quaderns d'Història*, 12), i «La irrupció de la ciutat moderna, 1854-1874», ponència del IX Congrés (2005), en curs de publicació dins *Barcelona Quaderns d'Història*, 14.